СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 200. | Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 28. серпня, 1923. | VOL. XXXI. | No. 200. | Jersey City, N. J., Tuesday, August 28, 1923. | THREE CENTS

ЗАХОДИ ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКОГО ҐУБЕРНАТОРА КОЛО РОЗВЯЗАННЯ ВУГЛЕВОГО ПИТАННЯ

ГАРИСБУРГ, Па., 25. серпня. — За старанням пенсилвенійського ґубернатора Піншова відбудеться в понеділок конференція межи представниками властителів копалень твердого вугля та представниками робітничих юній. Се буде послідна спроба запобігти майнерському страйкови та допровадити до нової угоди щодо умов праці в твердоугольнім промислі.

Тимчасом пенсилвенійський ґубернатор вислухає знатоків, щоби обізнатися якслід з положеннем в промислі. Межи представниками майнерської юнії на конференції не буде предсідателя юнії Джана Лунса, котрий заслаб.

Приймаючи запрошення на засідання, представники майнерської юнії заявили, що принятте запрошення ще не означає, що вони змінили своє становище в справі своїх домагань: вони й далі лишаються такі самі.

ГОРІВКА ДЛЯ РОЗБИВАННЯ ЮНІЙ?

БОСТОН, Месечузетс, 25. серпня. — Уряд Злученої Будівельної Ради, що обєднує всі юнії будівляних робітників в сьому місті, віднісся до федерального суду з просьбою, щоби він заборонив тром людям, названим поіменно, приносити алькоголь на збори будівельних юній.

Позовники заявляють, що горівка, яку продають пізвані, є затроєна, та що пізвані продають її свідомо в тій ціли, щоби підривати юнії.

ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК У ВЕРА КРУС

МЕКСИКО, 25. серпня. — В загальному страйку, що почався зі страйку зелізничих робітників, нема ніякої зміни. Переговорів межи сторонами ніяких не було, бо зелізничі страйкарі не вислали своїх представників, як сього домагався федеральний мексиканський уряд.

Сей не відкликає своїх війск зі страйкового міста, немовби сподіючися ще вибуху поважних заворушень. Нині справді прийшло вже в кількох місцях до рабунків крамниць.

ВИЇЗД АМЕРИКАНСЬКОГО СЕКРЕТАРЯ СТЕЙТУ ДО КАНАДИ

ВАШИНГТОН, 25. серпня. — Секретар стейту Гюз виїзджає завтра в подорож по західній части Злучених Держав та до Канади, де він має промовляти на зборах канадійської адвокатської палати в Монтреали на тему Монрової Засади.

ЗАКІНЧЕННЄ ПРОБИ З ПОСПІШНИМ ВОЖЕННЄМ ПОЧТИ ВОЗДУХОМ

НЮ ЙОРК, 25. серпня. — Чотиродневна проба з поспішним воженнєм почти почерез північно-американський континент, яку зарядив почтовий уряд у Вашинґтоні, покінчилася нині. Послідна подорож на схід забрала всего 25 годин 17 мінут, зате послідна подорож з Ню Йорку до Сан Франциско забрала 29 годин 40 мінут, бо літак попав по дорозі в полосу сильної бурі.

Почтовий уряд заявив, що публична заява в справі рішення сього уряду про можливість поспішного вожения почти літаками буде видана, як уряд простудіює предложені собі факти проби.

АМЕРИКА ВЕДЕ ПРОВІД„

НЮ ЙОРК, 25. серпня. — Після даних зібраних урядом адвокатської палати Злучених Держав на збори палати, що мають відбутися незадовго в Минеаполис, Злучені Держави ведуть увесь світ числом злочинів убийства.

СМЕРТЬ ДІТИЙ ВІД ЗАБАВИ

СПРІНҐ ЛЕЙК, Ню Джерзі, 26. серпня. — В місцевім шпитали померло нині від попарення двох хлопців: 11-літний Чарлс Спиндлер та 16-літний Вілієм Габард.

Попарилися вони в огни, який розклали під ними їх два товариші забави: 16-літний Дик Формен та 17-літний Тейлор Габард. Як сї послідні мали признатися на поліції, хлопці-бавилися в білих та Індіянів. Одному з них прийшло на думку завершити забаву спаленнєм білих, буцімто піймавих червоношкірими вояовниками, на кострі. Старші хлопці привязали двох молодших до дерева, назбирали під них купу сухарнича та підпалили. Очевидно, дітваки сподівалися, що їм вдасться злушити огонь, як він розгоріється занадто сильний. Та сталося інакше: огонь скоро розгорівся так, що хлопці ніяк не могли його загасити та привязані до дерева „плінники" на правду погоріли. Коли їм на ратунок підбігли дорослі люди та відвязали хлопців від дерева, вони вже були так попечені, що всякі заходи лікарів їм не помогли і вони померли незабаром серед страшних мук. Перед смертю вони не хотіли ні словом сказати, як се сталося, що вони погоріли.

КЛОПОТИ ЧЕРЕЗ НАЙДЕНІ ГРОШІ

ГЕЙҐЕРСТАВН, Меріленд, 26. серпня. — Скарб, який найшов оногді 23-літний фармер підчас копання публичної дороги, починає вже набирати більшого розголосу. Наперед розійшлася чутка, що сам находчик Гавзер признався, що в скринці було понад 110,000 долярів монетою та банкнотами. Через те стали догадуватися, що гроші закопав американський міліонер Берґдол, що здезертирував до Німеччини перед війсковою бранкою. Далі другий фармер заявив, що він пізве Гавзера в суд, заявляючи, що гроші належуться йому, бо їх найшов його синок, а Гавзер лишень видер скринку хлопчині з рук та втік з нею.

АВСТРІЙСЬКО - ІТАЛІЙСЬКА УГОДА.

ВІДЕНЬ, 24. серпня. — Італія та Австрія підписали угоду про взаїмну торговлю, на основі котрої одна держава обіцює другій становище найбільше упривільованої в заграничній торговлі.

АНҐЛІЙЦІ ПОЧИНАЮТЬ ВИНОСИТИСЯ З МАЛОЇ АЗІЇ.

ЛОНДОН, 24. серпня. — Згідно з постановами лозанського договору, анґлійська евакуація турецької території вже почалася.

ХОЧУТЬ ФІНАНСОВОГО ДИКТАТОРА ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

Др. Ґеорґ Ґотгайм, провідник демократичної партії в німецькім парляменті, виступив з проєктом поставлення на чолі німецької держави фінансового диктатора, бо буцімто лишень в сей спосіб Німеччина може вратуватися від загибелі.

СВАРКА В ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ ПЕРЕД СУДОМ.

Нюйорська федеральна прокураторія задержала до зложення кавції (бейлу) в сумі 5.000 долярів якогось Александра Лехвицького, котрий мав служити в війні в ранзі майора, за те, що він мав представлятися фальшиво за урядника федерального депратменту скарбу та в тім характері мав підійти до православного попа Туркевича та робити йому ріжні погрози.

Лехвіцький по арештованню давав до зрозуміння, що весь його арешт се хитро обдумана западня.

УБИЙСТВО НА КОРАБЛІ.

На американськім корабли „Джордж Вашінґтон", як він плив з Шербурґа до Ню Йорку хтось забив кочегаря. Як сей був на нічній сторожі, невислідженний досі злочинець пробив його в плечі ножем сім разів. Кочегар походив з південно-американської републики Чіле. Поліція арештувала як підозрілого товариша вбитого, теж Чілійця.

ДОСИТЬ ІМ ВЖЕ ПРОГИБІЦІЇ

Провідники републиканської партії стейту Ню Джерзі на своїм засіданню заявилися за тим, щоби їх партія виступила при політичних камнаніях за пивом.

НОВИЙ АДМІНІСТРАТОР ЦЕРКВИ СВ. ВАРВАРИ У ВІДНІ.

В неділю, дня 22. липня, відбулася інституція о. д-ра М. Горникевича зі Львова на адміністратора церкви св. Варвари у Відні.

НЕВДАЛЕ САМОБІЙСТВО РІЗБАРЯ.

Відомий в світі різбар Гелерт, котрий минувшого року заслаб на параліж, пробував колись тут поповнити самобійство через підрізанне собі горла. Через свою недугу, однак не міг виконати свого наміру, і лиш себе покалічив. Він має 70 літ життя та живе в данськім приюті для старців.

ТЕАТРАЛЬНЕ ЖИТТЯ НА ВЕЛ. УКРАЇНІ.

Театр імени Франка переїхав з Винниці до Донбасу. Режисер цього театру Гнат Юра, розповідав у Харкові, що театр користувався в Донбасі великим успіхом.

В середині мая в Харкові зорганізувався колектив українських артистів, який прибрав собі назву ім. М. Кропивницького. Колектив почав свою працю 17. мая в помешканню закритого саду Тіволі. Репертуар виключно побутовий. Режисерською частиною завідує Рябіков. До складу трупи мають запрохати Л. Сабініна, Колисниченка й инших. Узагалі вся трупа в цілому складається з акторів страго побутового театру.

Берлінський „Театр" подає, що уркаїнська група московського „Золотого Пгівня" почала працювати над п'єсою Тобілевича „Бондарівна". Далі група має поставити „Пана Сотника", оперу Козаченка та „Гайдамаків", інсценізацію з Шевченка.

На прикінці квітня театр імени Лесі Українки, що хвилею перебував у Харкові, ставив, між иншим, уперше „Лікаря з примусу" Молієра.

Театр імени Шевченка, який із Києва переїхав до Полтави, де в його згоріли декорації, веде інтенсивну підготовчу роботу над відбудовою „погорівшого мауна" і над підготованням нового репетуару.

В найблихчому часі театр мав виставити нові п'еси: „Кози народ визволяється" Якова Мамонтова та „Молодий Кріштоф" Гната Хоткевича.

МОЛОДИЙ УБИЙНИК.

Генрі Россі, 13-літний хлопчина з Провіденс, Ровд Айленд, признався місцевій поліції, що він вбив 9-літного свого товариша забав Шікаеля Люрджія, а вбивши, поховав його тіло в ямі серед болота.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ ЕГИПЕЦЬКОЇ КНЯГИНІ.

В египецькім місті Каіфі погибла від револьверової кулі серед загадочних обставин одна Анґличанка, що була замужем египетським князем Абасом Галимом. Випадок случився рано. Служба почула вистріл револьвера, але, як підбігли до комнати пані дому, вона лежала вже неживa, з кулею в серци. Коло неї лежав револьвер.

Хазяїн дому зара дав поліції вияснення, що жена погибла від припадку, буцімто чищучи револьвер. Та поліція не дуже то довіряє сьому вияснению, тим більше, що погибша була відома красовиця та була вже передим два рази замужем і два рази розведена.

ДОБРЕ ГУЛЯЛИ.

В Сопотах біля Данціґу, де находяться великі доми ґри в карти і рулету, забавлялися в одним із каберетів фабриканти з Лодзі. Коли вже були добре підхмолені, давай кричати „бий Жидів", а тому що в кабареті була більшість жидів, почали Жиди бити фабрикантів. Частина гостей вибігла на вулицю з криком: „поляки бють Жидів", супроти чого вбігли Німці до кабарету і помагали Жидам бити Поляків. При цій оказії набрали польські фабриканти, як бідний в торбу.

ЗА ДОРОГА ДРУЖБА.

„Ческе Сльово", орган Бенеша, поміщує статтю присвячену Польщі. Читаємо в ньому ось-що:

„Неможливо, щоби Чехословаччина йшла до конфлікту з Росією тому, що Польща бажає забезпечити собі проти Росії межі, які в теперішних розмірах вона не в силі вдержати. Чехи бажають справді дружніх взаємин з Польщею, але не ціною дружніх взаємин з російським народом. Як це вже підкреслив п. Бенеш у своїй ноті до Совітської Росії, Чеський нарід є справді русофільський. Кожна закордонна політика мусить рахуватись з цим фактом".

БЕЛЬҐІЙСЬКА НОТА ДО АНҐЛІЇ ЗА БЕЗПОСЕРЕДНИМИ ПЕРЕГОВОРАМИ МЕЖИ УРЯДАМИ

БРУКСЕЛЯ, 25. серпня. — Бельгійський уряд уже вислав до Анґлії свою ноту у відповідь на анґлійську ноту про справу репарацій.

Бельґія стоїть на становищи, що аліянтські уряди вже досить написалися дипльоматичних нот та що вже пора починати робити щось реального для покінчення справи. Бельґія радить відбути конференції представників аліянтських держав для безпосереднього розважения питання.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ВИЇЗДЖАЄ ДО ФРАНЦІЇ

ЛОНДОН, 25. серпня. — Анґлійський премієр Болдвин виїхав нині до французького міста Е-Ле-Бен. Хоча на стаціі пращав його французький дипльомат в Лондоні, анґлійський уряд заявляє, що Болдвин ще не має назначеної ніякої стрічі з Пуанкаре та що їде виключно в приватних справах.

ПУАНКАРЕ КАЖЕ, ЩО АМЕРИКАНСЬКА ПУБЛИЧНА ОПІНІЯ ЗА ФРАНЦІЄЮ

ПАРИЖ, 26. серпня. — Підчас своєї публичної промови про межинародне положенне французький премієр заявив, що публична опінія в Злуч. Державах стоїть по стороні Франції.

ПАРИЖ ПЕРЕД СТРАЙКОМ ҐАЗОВИХ РОБІТНИКІВ

ПАРИЖ, 26. серпня. — Париські ґазові робітники рішили вийти на страйк, щоби добитися підвисшення своєї заплати о 5 франків на день.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА НАСТРОЄНА ПРИХИЛЬНІЙШЕ ДО НІМЕЧЧИНИ

ПАРИЖ, 25. серпня. — Французька преса приняла досить прихильно промову німецького канцлера Штреземана, в якій сей сказав, що Німеччина далі стоїть на тому, що вона готова дати повну ґарантію за сплату воєнного відшкодовання.

УНОРМОВАННЄ РОБІТНИЧОЇ ЗАПЛАТИ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 26. серпня. — Ведені від кількох місяців переговори в справі способу плачення робітникам при теперішнім безупиннім обнижуванню німецького гроша нарешті дійшли до кінця і нині заключено в тій справі остаточну угоду межи представниками робітничих юній та представниками підприємців.

На основі сьої згоди підприємці мають платити робітникам тільки гроша, щоби се виносило дві третини тої заплати, яку робітники тої катеґорії побирали перед війною.

БУВШИЙ НІМЕЦЬКИЙ КРОНПРИНЦ ВИЇЗДЖАЄ В НІМЕЧЧИНУ

ГАҐА, 25. серпня. — Бувший німецький кронпринц дістав дозвіл голяндського уряду виїхати на короткий час до Німеччини. В розмові з кореспондентом одної голяндської газети заявив він, що його подорож не має ніякого політичного кроку на ціли, що вона відбудеться за дозволом німецького уряду та що він стоїть на становищи, що німецькі републиканці та монархісти повинні тепер станути одним фронтом проти наїзника.

ЕСПАНСЬКІ МІНІСТРИ РОЗБИЛИСЯ ЧЕРЕЗ ПИТАННЄ ВІЙНИ В АФРИЦІ

МАДРИД, 25. серпня. — Послідне засіданне еспанських міністрів розбилося через питанне, як далі вести кампанію проти африканських Маврів.

Одні міністри були за тим, щоби починати наступ на нові позиції Маврів, а другі заявлялися за більше здержаною політикою. Засіданне до рішення не прийшло, і кабінет буде мусіти відбути в тій справі ще одно засіданне.

ЗЛОВИЛИ ЩЕ ОДНОГО АЙРИСЬКОГО РЕПУБЛИКАНЦЯ

БЕЛФАСТ, Ірляндія, 25. серпня. — Війска „вільної айриської держави" пострілили, а відтак піймали відомого айриського републиканського провідника Едварда Келі. З ним піймали його товариша, котрий помагав йому розкидувати републиканську літературу.

ПЕРШИЙ ВОЗДУШНИЙ СТРАЙК

ПАРИЖ, 25. серпня. — В місті Штрасбурґу прийшло до першого страйку воздушних робітників.

До міста приїхав з Праги керманич великого літака приватної летничої лінії, що удержує правильний воздушний рух межи Штрасбурґом та Прагою. Заряд підприємства приказав летунови вертати сейчас до Праги з ладунком 7 пасажирів. Змучений летун зажадав години для відпочинку. Коли підприємство відправило його та візвало другого летуна на його місце, вся залога літака застрайкувала. Як підприємство стало лагодитися з летунами, більшість пасажирів поїхала до Праги зелізницею.

БУДУТЬ ДОБУВАТИ СКАРБ З МОРЯ

ЛОНДОН, 25. серпня. — Знатоки відкривання розбитих кораблів уже найшли де лежить корабель „Єгипет", що затонув дня 21. мая 1922. року наслідком зударення з одним французьким пароходом. Найдено розбитий корабель шість миль від місця випадку, де він лежить на глибині 64 „хлопа" („федомс"), себто 384 стіп.

Асекураційне товариство, котре заплатило за розбитте корабля, згодилося заплатити тепер кошти добуття його, бо на ньому є самих золотих штаб вартости яких 30 міліонів долярів.

"SVOBODA" [illegible]
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поединоке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 636 Montgomery. Res. [illegible] 1356 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на У. ст. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО. („Нова Україна").

ЄВРЕЙСЬКЕ ПИТАННЯ НА УКРАЇНІ.

(Продовження)

Повстання проти гетьмана Скоропадського, організоване в листопаді 1918. р. Національним Союзом, було другою революцією на Україні. В результаті цього величезного народнього руху німецькі війська були змушені залишити територію України, гетьманщину скинено, і панування поміщицької кляси вдруге знищено. Влада перейшла до рук українських національних партій, що представляли передні верстви українського пролетаріяту, дрібної буржуазії та, головним чином, селянства.

І таксамо, як у перших місяцях лютової революції, коли в період піднесення й віри в досягнення сподіванок зникли всякі вияви антисемітизму, так і тепер, у період боротьби з гетьманською реакцією та німецькою армією, їх не було по всій території повсталої України. Поки українська революція 1918. року йшла під знаком широких соціяльно-політичних гасел і провадилася партіями працівничих кляс, дотоді антисемітські елементи, відроджені гетьманщиною, не сміли виступати отверто.

На жаль, природний хід української революції перебило втручення руських комуністів. Перед початком повстання поміж українським Національним Союзом (у моїй особі) і російським совітським урядом (в особі представника його на Україні Мануїльского) заключено тайну умову, на основі якої російський уряд мав заховувати доброзичливий невтралітет щодо повстанців у їхній боротьбі проти німецької армії та гетьмана. Одначе, користуючись тим, що сили українських революціонерів були заняті боротьбою й гетьманською армією, російський совітський уряд почав захоплювати увільнені нами губернії й явно вороже виступати проти українських повстанських відділів. Цим він поставив соціялістичну Національного Союзу, яка стояла за згоду з російським урядом, в тяжке і двозначне становище. Вплив робітничих партій у Союзі почав падати, а, замісць його, стало зміцнятися значіння дрібно-буржуазних течій, представлених у Союзі військовою партією (отаманією). І слідом за тим зараз же почали вибиватись на світ антиєврейські настрої серед цієї отаманщини, що почула себе владою.

До цього треба мати на увазі ще й такі обставини, серед яких одбувалась українська революція 1918. року. Повстання було підгововане й розпочате в дуже конспіративних умовах та силами тільки українських організацій. Не-українські (руські, еврейські та ин.) були захоплені зненацька таксамо, як Німці й гетьманський уряд. Крім того: поруч із соціяльно-політичними гаслами, під якими розпочиналось повстання, проголошувались також гасла національно-державної самостійности та незалежности, до яких у не-українських партій у той час іще не складалося твердого й ясного відношення. Все це, разом узяте, не мало можливости не-українським елементам із таким самим ентузіязмом кинутись у боротьбу проти гетьманщини, як це робили українські маси, хоча результату цієї боротьби всі пригнічені кляси населення всіх національностей чекали з великим співчуттям до повстанців.

Одначе цей момент дав привід націоналістичним дрібно-буржуазним течіям українства звернути його проти не-українських партій, головним чином, проти еврейства. Військова партія в Директорії (виразником якої там був С. Петлюра) на вимоги робітничих партій у корінь й рішуче припинити антиеврейські виступи головним виправдовим аргументом приводила те, що Евреї буцім-то пасивно поставились до боротьби з гетьманщиною.

І що дужча була агресивність Москви, то все більше військова партія захоплювала у свої руки владу, то помітніщі й гострішці ставали антиеврейські ексцеси.

На початку 1919. р. соціялістичні партії, які почували своє безсилля, з одного боку, перед політикою Москви, що наступала на Україну з півночі, з другого боку, перед політикою Антанти, що загрожувала наступом із півдня, з третього — перед політикою військової партії ((„отаманщини"), вийшли з урядової коаліції. Моє уступлення з поста голови Директорії остаточно розвязало С. Петлюрі, який старався потуранням та поблажливостю щодо антисемітських виступів здобути собі популярність серед „отаманів". І від того часу погроми почали набірати все більщ та більше загрозливих і отвертих форм.

Ініціяторами та ідеологами погромів, як і завжди, були представники тої групи, яка була при владі, в даному випадку деклясованої, на-півміської дрібнобуржуазної інтелігенції, що заповнювала командний склад української армії. Сини куркулів, крамарів, писарів, представники міського міщанства, одне слово — всі ті елементи, які звичайно в відповідних клясах еврейства бачать своїх конкурентів, вони у своїх застарілих клясових почуттях і погано зрозумілих національних інтересах почали розпалювати загострені національні настрої українських вояків і звертати їх на своїх противників.

Але, крім цих „ідеологів" антисемітизму, ініціяторами й керманичами погромів виступали ще в більшій мірі руські офіцери, що в великій кількости вступали до української армії та що ставили собі метою свідоме провокування української вояцької маси на ексцеси.

Самі люті противники національного й соціяльного визволення українського народу, вони всіма засобами старалися дискредитувати ідею української революції, української державности, української армії. Еврейські погроми служили для цього надзвичайно зручною зброєю.

Для повного зрозуміння цієї ганебної й тяжкої сторінки української революції треба завважити, що головними виконавцями погромщицької інспірації були вояцькі маси. Рідко коли місцеве населення села, містечка або міста виступало ініціятором погромів. Навпаки, були випадки, коли селяни з зброєю в руках захищали „своїх Жидів" од прийшлої вояцької банди.

Але вояцька маса, що отупіла за п'ять літ війни, що звикла до організованого вбивства, яке зветься війною, обідрана, одуріла від утоми, розлючена, ця маса з великими труднощами підлягала дисципліні і з легкостю піддавалась підбурюванню на ексцеси.

І до всього цього — обстанова горожанської війни, безперестанного фронту в кожному містечку, селі, місті, цілковита безправність населення й повна безвідповідальність скороминущих урядів перед захопленою країною.

І тільки після припинення горожанської війни хвиля погромів припинилася. Україною більш-менш твердо заволоділа московська окупаційна влада.

(Далі буде)

ЧИ УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ В АМЕРИЦІ ПІДУТЬ СЛІДАМИ СТАРОКРАЄВИХ ПАТРІОТОК?

В другому місці нашої часописи надрукований звіт з жіночого повітового зїзду в галицькім місті Борщеві. Хто лише прочитає сей звіт, побачить, що сей зїзд має більше як місцеве, чи там повітове значіннє. Зїзд був лишень одною проявою пробудження української жінки, яке обхоплює видно всю територію, окуповану польськими наїзниками.

Сей прояв жіночої діяльности треба вважати послідовним кроком коло всестороннього розбудження національної енергії українського народа. Видно з виголошених на зїзді рефератів, що головним товчком до розбудження була подібна робота ворожих нашому національному рухови чужих жінок та думка про конечну потребу такої праці. Українські жінки в Америці певно привитають сей рух як щось такого, що вже давно повинно було зачатися, чого вони вже здавна ждали. Українські жінки в Америці теж не полишуться позаду з допомогою для національно свідомого жіночого руху в старому краю та певно поспішуть йому з грошевою допомогою.

Сподіватися теж можна, що розбудженнє української жінки в старому краю буде мати теж добрий вплив на розбудженнє національного руху та національної організованости серед українського жіноцтва в Америці. Можна побажати українському народови, щоби й українська жінка в Америці пішла слідами своєї посестри в старому краю та стала плече об плече рівним борцем за визволенне рідного народа з неволі та що вона внесе в ту великопамятну боротьбу великий досвід, який вона може зібрати зі свого побуту по поступових краях світа.

Українська жінка на іміграції мусить відозватися на голосний заклик, який підносить її мовчки через своє діло українська жінка зпід ляцької неволі. Коли там найстрашніші злидні польського панування не зломили волі українського жіноцтва, не сміє бути знеохоти серед українських іміґранток на свобідній американській землі. Українське жіноцтво в Америці мусить показати, що воно теж хоче і вміє працювати для рідного народа.

ПРИГАДКА АЛЕ ДРУГА.

Федеральна Рада Церков, що представляє американські протестантські церкви, видала до зорганізованих робітників відозву про обовязки юнійних організацій.

В сій замітній відозві Рада Церков напоминає зорганізованих робітників, щоби вони дивилися добре та вживали сили своїх організацій як слід. Звертаючи увагу на побіди, які зорганізоване робітництво віднесло в минувшім році, Рада закликує їх дбати, щоби з робітничої організації вийшла користь для цілої суспільности.

Як розуміти сю відозву, сього сама Рада Церков докладно не пояснює. Догадатися однак можна, що Рада хотілаби, аби зорганізовані робітники своєю зміцненою роботою для своїх підприємців доказали, що й підприємцям може бути корисна робітнича організація. Такий здогад можна зробити на тій основі, що Рада Церков згадує в своїй відозві знесенне 12-годинного дня праці в сталевім промислі, коло чого без сумніву вона немало заслужилася.

Коли Рада Церков справді так думала, то вона відай зробила зовсім злишний крок. Наперед, зовсім не по християнськи то пригадувати сталевим робітникам, що се Рада Церков постаралася о 8-годинний день праці. По друге, коли що треба пригадати тепер сталевим робітникам, то хиба те, що сталеві магнати завели 8-годинний день праці, але обнижили робітникам заплату, обкроїли заробок, понизили уровень життя сталевих робітників, та що коли робітники хочуть добити собі кращого життя, мусять організуватися, ставати до робітничої юнії та злученою силою добиватися поправи умов праці й життя. Сього не добудуть їм ні публична опінія, ні ксьондзи, ні пастори. Сього можуть добитися лишень робітники самі своєю працею.

Восьми-годинний день праці важний для сих робітників з тої причини, що він дає їм час радитися над організацією та боротьбою.

ОСТОРОГА НА ЧАСІ.

Бостонська Будівляна Рада, що обеднує всі місцеві будівляні юнії, внесла до федерального суду в Бостоні позов проти трох місцевих „бутлеґерів", обжаловуючи їх за продаванне затроєної горівки членами робітничих юній. Після обжаловання, „бутлеґери" малиби на цілі розбити робітничі юнії.

Чи справді воно так, як кажуть позовники, не можна сказати тепер, заким суд розгляне закиди та поки вони не будуть подані до публичного відома.

На всякий случай, хочби навіть „бутлеґери" не мали наміру розбивати юнії, як се їх обжаловують юнійні урядники, справа заслугує на близчу увагу. Нема сумніву, що й без спеціяльного наміру продавців самогонки вона мусить мати дуже злий вплив на всяку обєднану організацію. Терплять через бутлеґерську горівку не лишень робітничі організації, але й всякі други.

Тому судовий позов бостонських будівляних юній корисний хоча тому, що в такий [illegible]кий спосіб звертає увагу сус[illegible]ости на сей суспільний недостаток.

ЖІНОЧИЙ ПОВІТОВИЙ ЗЇЗД В БОРЩЕВІ.

Дня 23. липня с. р. відбувся в Борщеві повітовий зїзд членів філії Союза Українок, присвячений справі співпраці Союза з Просвітою, започаткований обома центральними Товариствами.

На зїзд прибуло велике число учасниць, серед яких переважало число священичих жінок.

Після отворення зїзду головою філії п-нею І. Луневою віддано голос референтці п-ні М. Струтинській зі Львова.

Реферат про кооперацію С. У. з Просвітою попередила п. Струтинська виясненням завдань, які ставить собі С. У., та його методів праці над вихованням свідомої української громадянки.

На зїзді делеґаток до центрального Т-ва С. У. в марті с. р. підношено з усіх боків негайну потребу плянової праці серед селянок, які становлять досі більшість громадянсько-пасивного елементу села, а які мусять використати нові права, які дають їм змогу впливати на поліпшення долі цілого народу (виборче право).

Всі признали, що не можна роздроблювати інтеліґетних сил села, ні підтинати істнуючі освітні організації. Однак з другого боку почувалося, що всі робітниці на освітній ниві треба обєднати одною спільною ідеєю видвигнення селянки до громадянської гідности, що треба утворити з тих робітниць один кадр, тіснійше злучений, легший до перегляду, чим це може бути в широко закроєній організації „Просвіти" а рівночасно з „Просвіти" не виділюватися.

Ідея набрала форм реального пляну, коли п. голова Кр. Т-ва „Просвіта" звернувся до центрального т-ва С. У. з закликом до співпраці обох організацій. Для сталого звязку увійшли до просвітно-організаційної секції „Просвіти" у Львові, дві делеґатки С. У. В червні с. р. звернулося Центральне Товариство С. У. у Львові до своїх філій з повідомленнем про започатковану акцію та з вказівками.

Всі жіночі організації в краю повинні ввійти в сталий контакт з місцевими філіями „Просвіти".

Управа пов. жіночого т-ва має втягнути в свої члени сільських інтеліґенток повіту, що працюють в читальнях Просвіти, а тих, що досі не роблять того, заохочувати і вправляти до просвітної праці.

В тій цїли устроювати що якийсь час повітові зїзди членів філії С. У., поучувати їх про працю на селі відповідними рефератами та вміло кермованою дискусією давати їм змогу обмінятися думками про методи тої праці. До рефератів може допомогти філія „Просвіти" або просвітна секція С. У. у Львові.

Після цього загального пляну праці над селянками, референтка обговорила в загальних зарисах методи притягання селянок до „Просвіти" та властиву освітну працю. Тут звернула увагу на промислові робітні всякого рода. Інструкторок достарчувалаб жіноча промислова школа, для якої оснування пороблено кроки львівським Союзом Українок.

Після реферату була оживлена дискусія, в якій брали участь майже всі присутні. Факт започаткованої співпраці С. У. з „Просвітою" і поданий плян її прийнято з великим вдоволенням. Зі всіх боків посипалися голоси про те, що не одно можнаб зробити для сільського жіноцтва, акби були вказівки. Думка зїздів для вислухання реферату та виміни думок — найшла горячу апробату.

Щоб цей зїзд не остався вже без практичних наслідків, та щоб став товчком до чергових зїздів, поведено дискусію на шлях конкретних умов праці на селі і дотеперішних методів.

Як виявляється, жіноцтво по селах мало горнулося досі до читалень — тільки дівчата брали участь в аматорських кружках і хорах. До референтки звертаноси за поясненнями, між иншим, чи для жінок утворювати осібні кружки, чи ні. Відповідь: Для загально-освітної праці не треба відокремлювати. О скільки істнує яка робітня, тим самим є певне відокремлення. Збирати також осібно жінок на виклади з обсягу жіночого господарства (матеріял: статті господарських часописів, брошури „Сільського Господаря") та з обсягу гиґієни жінки, то що.

Зїзд покінчено ухвалою скликати черговий на день 4. жовтня с. р.

Зібрано на разі 15 уділів на жіночу пресу, які передано до Львова.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ „ПРОСВІТИ".

Видавнича діяльність „Просвіти" — одна з важніщих ділянок. З нею вяжуться справи: бібліотечна, освітна взагалі, самостійна зоокрема. Вони також предметом частих розмов на зборах, анкетах, нарадах. Звичайно мало кого задоволює, кождий має щось до закиду, критики більше або менше острої, більше або менше справедливої і влучної. Усе те відпало би, як також відпали би критичні відзиви про часопис „Народня Просвіта", як би ми спромоглися кинути тижнево бодай одну книжку або брошуру між народ. На пятьдесять виданих книжок і брошур найшов би кождий читач щось відповідне, підходяще, що його задоволює, і він висказав би що найбільше таке побажання, аби книжечок, підходящих до його смаку, видавано як найбільше. Як би ми спромоглися ще й на часопис (двотижневик) белетристичного характеру, обрахований на селянські маси й редаґований відповідно до їх смаку, тоді й фаховий орґан, „Народня Просвіта" найшов би більше ласкаве слово.

Але сьогодня кидаємо ми з тяжким трудом заледви один аркуш друку на тиждень. Для нечитаючої публики і це за богато; для читаючої рішучо за мало. Перша переважає; друга своєю малою кількістю не дає можности більше видавати. А коли до сього ще й прибутки з видавництв йдуть на адміністраційні видатки, тоді — розуміється — не може бути мови про доцільну, розумні, всіх задоволяючу видавничу діяльність. А вона домагається не тільки відповідної кількости книжок, брошур і часописів, але також і відповідної ріжнородности що до якости й змісту. Крім повістей й оповідань, мусять бути книжечки на всі можливі теми з усіх ділянок людського знання і людського життя. І цього ми свідомі. Але про це мало хто знає, з якими труднощами приходиться нам боротися, щоби й удержати цю видавничу діяльність, яку розвиваємо. Поминаю труднощі, які випливають з нинішнього господарського й грошевого стану річи. При спільних зусиллях ми їх поборемо. Маю на думці труднощі, котрі є впливом нашого способу думання, нашої байдужности, непослідовности, а навіть химерности і злої волі.

Кільна примірів: Інтеліґент завертає „Народню Просвіту", бо вона йому не потрібна. На його думку — це примха Гол. Виділу, видавати такий часопис. Читальня просить не посилати „Нар. Просвіту", бо не має грошей! На одній нараді кажуть нам видавати малі брошурки пів — 1 арк. друку, бо таку брошурку мужик радо купить, одним духом прочитає і вона його зацікавить до читання більших книжок. З другого боку дістаємо всі брошурки назад, бо вони за малі і за дорогі. Люде куплять книжку, а брошуру ні. „Така думка мужиків" — пише автор листа.

З огляду на недостачу книгарень по повітових містах, посилаємо під напором публичної опінії книжки в коміс. Таким чином більше як 10,000.000 мп. не звернено нам досі за книжки. Не дати в коміс гніваються на нас, що ми не піддержуємо освітної праці. Щоби свої гроші відобрати, треба висилати упімнення. А те все коштує. Такі клясичні випадки. Патріот побрав тому два або півтора року книжок за 25—50 марок обіцюючи зараз прислати гроші. Ми упоминали, він мовчав. Сьогодня картка коштує 600 мк., а він довжний 50 мк. Про це щоби він заплатив теперішню ціну книжок, не можна йому й згадувати, бо він не заплатить. Коли в інтеліґента чи селянина така справа зрозуміла, то ніяким чином не можна собі сього з боку установ, котрі самі стоять і держаться при життю тим, що калькулюють на спадок валюти, Тимчасом кооператива в місточку Х. бере в коміс книжок на суму пятьдесять кілька тисяч. Зобовязане розуміється звернути гроші і інтересуваним всіми підвишками цін. Сьогодня ті самі книжки вартують пів міліона марок. Ми упоминаємося о гроші і о ріжницю в цінах. На те відповідь, що ріжниці цін кооператива не може приняти до відома. А й давної вартости не верне, бо сільські кооперативи, які порозбирали книжки, ще не заплатили належитости за книжки. При такому стані справи далеко не зайдемо. А далі самі псуємо сільські кооперативи і призвичаюємо їх до руйнуючої праці у відношенню до видавничої діяльности.

А тепер другий образок. Одна читальня висилає замовлення на книжки в сумі 30 тисяч і пересилає рівночасно гроші переказом. У наслідку недогляду канцелярія вислала замовлені книжки за післяплатою. Це діється на протязі трьох тижнів. Недогляду ніхто не похвалює. Але зараз приходить лист з читальні, який домагається зовсім оправдано звороту грошей, але й до сього лає нас за те, що ми користаємо з грошей, а читальна тратить на девалюції. Отже наші люде це розуміють, що воно девалюація. Але розуміють для себе. Для Гол. Т-ва нема зрозуміння.

Видавничі пляни у нас давно розроблені. Але дайте нам змогу видавати. Треба поборювати всюди у себе усе те, що стоїть на перешкоді правильному розвиткови видавничого діла. А тоді піде справа краще.

Філії мусять брати книжки в кольпортажу за готівку. Нехай беруть на невеликі суми. Тоді вони не тратятьніщо. Бо при невеликих сумах а постійному зростови цін — усе вирівнується. Але як усі філії братимуть від нас місячно книжок від 200—500 тисяч, і платитимуть готівкою, тоді й Гол. Т-во зможе повести видавничу діяльність на користь освітній справі.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ.

ДОПИСІ

СИРАКЮЗ, Н. И.

Як розуміти клич: „Організуймося"?

По всій еміґрації і на Україні лунає оден клич: Організуймося! На зборах, вічах, у часописах, говориться завсіди про це саме, а власне, що злукою і єдністю добудемо силу і державу.

Воно і справді так! Нам волі не дасть ніхто, а мусимо взяти еї самі з рук ворогів, які ту нашу свободу на три замки заперли. Але слово говориться, а мука їється, або инакше: треба розважити, в який спосіб перевести орґанізацію нашого народа.

На українських землях орґанізаційна робота поширюється явно через ріжні просвітні, політичні та економічні товариства, а потайки через орґанізацію найідейніщих людий, які підготовлюють ґрунт для визвольної боротьби.

Европейська еміґрація робить також велику роботу через це, що підготовлює сотні українських студентів, які виховаються на свідомих борців і горожан для української держави.

В якийжеж спосіб маємо зорґанізуватися ми, Українці в Злучених Державах? Уперед всього, для забеспечення себе і рідні, потреба вступити до своєї, української, запомогової орґанізації. Зі всіх наших інституцій в Америці найсильніщою є У. Н. С., який має маєтку вже близько оден мілїон долярів і вище 20.000 членів. Притім це є всеукраїнська орґанізація, то значить, що провідною думкою є обєднати усіх Українців без ріжниці, звідки походить, якої він віри та які в нього були партійні пересвідчення, аби тільки був українським націоналом-державником. Кажучи коротко, здорове числення повинни згуртувати усю нашу еміґрацію біля У. Н. С. Добре є належати і до других українських організацій, але аж тоді, коли вже уперед вступилося до У. Н. Союза!

Щобиж робити одноцільну роботу для визволу нашої вітчини, завязалося на нашій еміґрації „Обєднаннє", яке має бути лучником усіх національних орґанізацій українських в Злучених Державах. Заснованнє тої інституції є завершеннєм орґанізаційної думки нашого загалу. І колиб кождий з нас підпер, як належить, „Обєднаннє, ми зробилиб велику народню роботу. Цеж-прецінь невеликий тягар дати 25 ц. місячного податку!

До нас, Американців, витягнені сотки тисяч рук, тих, що собі ніяк помочи не годні. Колиб кождий з нас сповнив бодай той бідний обовязок і пожертвув щомісячно одного однісенького кводра, кілько-то роботи можби зробити!

Можнаби помочи і сиротам і інвалідам і студентам і нашим ученим, які з нужди і голоду умирають.

Пишучий це знає, що в Берлині гине тепер в крайній нужді оден з начальних вождів нашої української армії. Йому краянів, а нам, чи не встид чи встидно жебрати хочби у своїх краянів, а нам, чи не встид читати байдужно про це, що наші передові люде гинуть із голоду?!

У Відні живе чоловік, який через десятки літ видивав увесь дохід із свого маєтку на українські цілі, великий народний діяч і письменник. **Через кільканадцять років він видавав по кількадесять тисяч карбованців (около $16.000.00 кождого року!) на українську справу, а тепер, на старість (йому 62 літ) він тішиться, коли дістане роботу викидати гній із стаєн, щоби в той спосіб заробити на сухий хліб для себе і своєї старенької жінки!**

І він гидиться жебраниною і волїє нуждувати, чим бути прошаком. Але наша суспільність не повинна дати таким людям загинути! Ці люде зробили свою роботу для нації і вони ще можуть придатися і тепер і в будуччині!

Знаємо про десятки таких завзятих коварлюг, що радше згинуть, чим малиби просити о милостиню.

Це наші найкращі характери, неподатні, витревалі і постійні аж до смерти!

Можемо їм помочи, коли дамо їм заробіток. Кождий з них має готові письменні річи, які требаби купити і надрукувати.

Їм можнаби помочи в той спосіб, щоб післати їм запомогу на видати їх праць. Впрочім суспільність може їм дати якусь суму як дар національної вдячности.

Чомусь тих людий найбільше жаль, що не розписуються по широкому світі, просючи допомоги, тих завзятців, що потайки терплять в мовчанці голод і холод.

Ой не даймож їм загинути!

Шлім до „Обєднання" наш народний податок, а хто може то й надзвичайну жертву для наших найвизначніщих людий, які не хотятя в нікого жебрати.

Оттой бувший **начальний вожд української армії,** про якого згадав, **мешкає тепер в пивници,** яку дістав від каменичного сторожа за те, що помагає йому замітати і удержувати порядок. Наш б. начальний вожд у темній пивници, **на леговищу із старих міхів і мерви!**

Як умре з нужди, будемо відправляти по нім панахиди і згадувати як великого чоловіка. А тепер наша суспільність забуває і кусень сухого хліба подати, бо він не просить!

Пробіг добрі люди! Прошакам даєте, але дайте й тим, що не жебрають, а бідують ще гірше ніж прошаки.

Не дайте вигинути своїм найлучшим людям!

Нехайжеж наша суспільність підіпре усьоою силою своюж орґанізацію „Обєднаннє", нехай н ебуде ніодного Українця, щоб не дав своєї лепти на народню справу.

Ми маємо себе за зрілий нарід, будьмож ним! Нехай наша поміч для української справи буде хоч грішми сильною.

Другі давали кров, рани, здоровлє і життя; — даймож ми хоч бідного кводра на місяць.

Михайло Клюсик.

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЙОКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

ТРЕТИЙ ТОМ.

(46)

Іван мав сьогодня знов свій щасливий день.

Раптом до кімнати вбігає граф Едмунд і говорить Іванури: Покинь зараз карти. Анґеля хоче протанцювати з тобою одну туру в угорськім котиліоні".

„Я прошу тебе, графе поки що за мене", підповів Іван, передаючи Едмунду свої карти і свою касу.

І по цім він поспішно пійшов до сальону танцювати з контесою Анґельою угорський котильон.

Угорський котильон! Чудові часи!

Що ми бачимо угорський королівський двір, угорське міністерство, угорські гонведи, золоті і срібні угорські монети; в тім нема нічого особливого, це дуже природно, це доля повинна була нам дати; але угорський котильон — признаймось лише — належить вже до здобутків. Ми танцювали котильон по нотах чардаша.

Отже Іван підійшов до контеси Анґелї і схилився перед нею.

„Ви цілком не згадалиб про мене, колиб я не післала по вас", прозвучав її привітний докір.

„Перед королевою зявляються лише тоді, коли вона покличе".

„Не будьте улесливі, це можуть і инші. Колиб ви почали у мене з улесливостей, я не втратилаб на вас більш жадного слова, але ви почали з образи, і це мені більше подобається".

„Я не згадую, щоб я образив вас".

„Бо ви ще й не перестали, ображити мене. Ви знаєте це дуже добре".

Черга прийшла на них, вони мусіли взяти участь в танці. По Івану не було помітно, що він не танцював пятнадцять років, він умів танцювати і тепер ще добре.

Тим, що лишились в гральній кімнаті, ґраф Едмунд мішаючи карти подав слідуючу новину.

„Знаєте ви щось нового? Моя кузина Анґеля закохана в цього лицаря Маґнета".

„А! в лицаря Маґнета!" скрикнув маркіз недовірливо.

„Не вірте йому", вставив ґраф Стефан; „я знаю нашу гарну Анґелю. Вона повна тонких злостивостей. Коли вона помітить, що якийсь чоловік має свого улюбленого коника, вона полишає його виїхати вперед, погарцувати, пробобити високу школу, як не моглаб зробити ліпше мадам Слезак. Так вона робить з кождим; коли вона вишукала улюблену тему якогось чоловіка, вона говорить про неї з серіозним обличчям і великою співучастю, а тоді висміює його. Так повелося також бідному Зондергайну, що є дуже жвавий хлопець, і мав лише одну хибу, що занадто упадав біля Анґелї, чому й зробився для неї огидним. Вона згулює з кождого, хто дасться звабити їздити перед нею на своїм улюбленим конику".

„Цілком правильно. Але вона хвалить Івана не в очі, а передо мною, і не за те, що він академик і ґеольоґ, а тому, що він моторний хлопець".

„Це також підступ! Вона знає добре, що хвала, висловлена перед третьою особою є найбільш звáблива".

„Лише, що я не кажу це Івану".

„Цим ти показуєш велику приязнь до нього", закінчив маркіз Саліста сміючись.

Потанцювавши пара вернулась на своє місце.

„Ви були вже готові відїхати з Пешту? Абат сказв мені це", промовила Анґеля до Івана.

„Від того часу стався випадок, який затримує мене тут довший час".

„Маєте ви дома родину?"

„Я не маю нікого в світі".

„Чому ні?"

Це тяжке питання.

„Ви може вже чули, чим я є дома. Грабарем камінного вугля. Ясну частину дня я пробуваю під землею".

„Я розумію. Решту легко зясувати", відповіла Анґеля, „становище жінки ґірника, а до того ще в копальні вугля мусить бути страшне. Це незносна думка, щодня прощатися з чоловіком, який спускається в глибину, щодня знати про нього, що він похований, кождим подихом мусити благати о те, щоб він знов воскрес, знати, що коханий знаходиться глибоко під землею, звідки не сягає вгору його крик, і знати, що глибина цеї землі повна ворожих примарів, що його оточує смертельна атмосфера, для якої досить одної іскри, щоб зробитися пеклом, в якім назавже згине коханий чоловік. Я розумію, що жадне жіноче серце не хоче підлягати таким хвильованням. Ах! коли мати мусить крикнути своїй весело стрібаючій дитині: Не бігай так, бо твому батьку внизу впаде камінь на голову! Але чому перебуваєте ви так довго в копальні вугля? (Це останнє речення було сказано в супроводі подражненого виразу обличчя).

„Бо це мій елемент, як для солдата поле бою, для корабельника море, для мандрівника пустеля; те, що веде їх, веде також мене, пристрасть! Я люблю цю підземну темряву!"

Тепло, з яким Іван промовив ці слова, запалювало.

„Кожда пристрасть піднимає людину!" відповіла Анґеля; „особливо творча і руйнуюча пристрасть. Я розумію жінку, яка товаришує чоловіку до поля бою; я розумію також ту, яка йде з чоловіком в бій, хоч теперішній спосіб провадження війни досить прозаїчний, бридний і позбавлений кождої ідеальности. Але героїзму ґірника я не можу собі зясувати. Чоловік, який розмовляє з мертвим камінням; нагадує мені прінца Бадруля Будура, який сам став напів каменем, і для жінки якого невільник був ліпшим ніж чоловік. Мені краще подобається той, який досліджує землю на її безмежній поверхні. О, я можу зрозуміти дружину сера Бекера, яка мандрувала по південної Америки, маючи в біч свого чоловіка в пустелях ній руці рушницю, а тримаючи другу руку в руці чоловіка. Вони зносять разом палячу спеку, кидаються разом в смертельну небезпеку між дикими звірями. Виступають разом перед диким королем неґрів, і де слабне рамя чоловіка, перемагають очі жінки. Я можу уявити себе в положенню жінки, яка самітна в лісі Манґавськім тримає на колінах голову раненого мандрівника, сторожить його в тяжкі ночі з набитою рушницею і шукає цілющих трав на його рани — яка готує страви в пустелі, з єдиним чоловіком, єдиною жінкою якого вона є, обїзджає краї де не ступала нога жадного европейця і зявляється перед десятком тисяч инших жінок з гордою свідомістю, що вона єдина в цілій країні що є гарною і заслуговує на імя жінки!"

Вони мусіли знов вступити в шереґ танцюючих і перервати свою розмову.

Коли вони вернулись на своє місце. Анґеля почала знов говорити на тужсаму тему.

„Те, що я вам казала раніше, був вибух боязкої суєтности. Злиденна фантазія! Подорожувати в країну, де жінка відріжняється від звірят лише випростованою ходою, де ідеалом краси є та, верхня губа якої продеравлена так, що, коли вона сміється, видно скрізь губу ніс; Сміжно! Тут пишатися можністю бути найкрашою жінкою і вірною чоловіку—найкращою між потворами, в країні огидних! Ні, ні! Я-б знала щось ліпше, відважнійше. Одна жінка, панна Хрістіяні переїхала сама верхи степи Азії. А що! колиб жінка і чоловік мали можність скрізь канал Полінії пробитися до теплого моря, яке відкрив Кане? — Колиб жінка і чоловік мали відвагу кинути котву на березі країни північного бігуна і сказати там сміливо мешканцям магнетичного краю: Поміряйтесь з нами! ми кращі ніж ви, сильнійсливійші ніж ви! Це бувби тріумф! В таку подорож я хотілаб пійти!

При цих словах очі Анґелї променілись блиском Aurore borealis!

Іван зважився на сміливу увагу.

„Контеса! Коли ви маєте таку пристрасть відкривати невідомі частини світа і викликати їх мешканців на герц відносно того, хто ліпший, вірніший, привітнійший, то я можу вам поручити країну яка лежить значно блище".

„Якаж це?"

„Угорщина".

„Та хибаж ми не тут?"

„Ви контеса не є тут, ви лише на відвідинах у нас і не знаєте, хто і що ми є. Ви не маєте чого шукати ані в Абесинії ані на бігунах; ви маєте новий світ перед собою, де пристрасть творити і діяти має великий терен".

Анґеля відкрила свій вахляр і віяла ним байдуже на свої білі груди.

„Що я можу робити? Я не є незалежна".

„Ви не є незалежні а всеж пануєте".

„Над ким?"

„Контеса! Досить булоб одного вашого слова, і зелена палата з усім, що є в ній перенеслась би з Відня до Пешту. Товариство тут потрібує велику провідну постать, яка бездіяльно животіє тепер у Відні, це ваш дід, який обожествує вас. Одно ваше слово могло-б дати новий зворіт цілому нашому істнованню. На одне ваше слово князь Теобальд перенісся би до Пешту".

Контеса Анґеля обурено закрила свій вахляр і поклавши руки на коліна дивилась палаючим зором на Івана.

(Дальше буде).

ДУМКИ

Найціннішою прикметою характеру провідника є відвага. Наполеон І вибився на найвище становиско через це, що не вагався піти під кулі і огень, коли того було потреба. Його відвага є тим більше помітною, що його вдача не була хороброю з природи. Його біографи переказують, що він тільки силою волі переборов природний ляк перед каліцтвом і смертию.

*

Тільки той має право розказувати людям іти на небезпеку і смерть, хто сам готов піднятися небезпечного діла. Вожд, який завсіди сидить в беспечнім місці, а сам ніколи не дасть приміру відваги, мусить втратити довіре у всіх собі підчинених.

*

Пілсудскі добув собі симпатію у своїх боєвих товаришів, бо не тільки розказував, як мається вести бойку, але сам у ній брав участь.

*

Петлюра зискав собі велику популярність на Україні через свою особисту відвагу. І по нинішний день згадують, як він кидав ручні гранати на московських наїзників у Київі та як сміло ішов в огень, поруч із козаками в ріжних боях.

*

Нічо не промовляє так у користь чоловіка, як це, що він важив своїм життєм і здоровлєм за якусь ідею. Найкраща бесіда не переконує так, як випробована відвага чоловіка, що голосить якийсь клич. В найпростіщих словах бачиш тоді щирість і глибину пересвідчення.

*

У невиробленої суспільности буває та біда, що пусті, але голосні слова, приймається як золоте зерно. Буває й таке, що мерзкі труси обертають діла героїв і мучеників собі у капітал. Героїв й мучеників забувається, а крикунів-бомгузів витається як справжних спасителів.

*

Не треба дивитися на гарні слова, а на добрі вчинки для народу, коли хтось намагається стати провідником. А вже ж певне повинна бути честь тим людям, які ризикували життєм для своєї нації.

*

Сам розум не дає усвої прикмети на провідника. До розуму потреба ще й великої любови для свого народу. Така любов проявляється нічим іншим, а відвагою, коли чоловік готов віддати за свій нарід й саме життя.

*

Ідейний чоловік тільки й чекає на нагоду, щоби доказати свою любов для ідеї. Він ставить нище усі особисті справи від свого пересвідчення. Він забуває навіть за родинні звязи для великого обовязку: послужити ідеї.

*

На Україні сотки тисяч віддали життя за ідею свободи. Їх кровна жертва не пропала. Нині вже міліони українського народу переймила думка, що воля вартує більше, чим життя. Коли найдуться такі провідники, що будуть мати і розум і серце, а вони мусять найтися поміж міліонами ідейних, тоді Україна добуде собі незалежність.

*

Теперішний час це темрява, яка буває перед сходом сонця на ясний день. Цей ясний день для України вже дуже недалекий. Борба, яка надходить, буде вже послідним кризисом нашої державности. Будьмож готові усі, коли надійде той величний день.

*

Світова хуртовина навчила добре одного, а це, як валиться тюрми. Впали царські і цісарські, впадуть і новочасні бастилі, збудовані комуністичними і панськими тиранами. Хто переживе бурю, заживе щасливо як вільний чоловік. А хто за волю поляже, той буде жити віками у вдячній памяти свобідного народу.

*

Святою є борба за лучшу долю для своїх братів. Хто має віру, знає, що найпевнійша дорога до раю є: віддати життя за свій народ, за його визволення і щастє.

Чуй-Дух.

PITTSFIELD, MASS.

ВЕЛИЧАВИЙ УЛИЧНИЙ КАРНАВАЛ

на дохід Української Греко-Католицької Церкви св. Івана Хрестителя

З ТАНЦЯМИ, РОЗГРИВКАМИ, СПІВАМИ

вечерами від 7. до 11. години

у второк, середу, четвер

дня 28, 29. 30. серпня (авґуста)

під управ. пароха о. Др. Ковальського.

Грати-ме велика банда; всі забави на дворі серед гір і красної природи, на Watson St. and Greylock Terrace.

Всіх чесних Українців з Питсфілд і окрестних містах запрашає до участи

99-00 КОМІТЕТ.

CLEVELAND, O.

Сестрицтво Н. З. П. Діви Марії, від. 112 У. Н. Союза повідомляє, що

В НЕДІЛЮ, 2. ВЕРЕСНЯ 1923

о годині 10. рано відбудеся

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСВЯЧЕННЄ ПРАПОРА

в церкві св. Ап. Петра і Павла при Калидж Евню.

Сим запрашається всі Братства і Товариства У. Н. Союза, як рівнож всіх Українців з Клівленд і околиці взяти як найчисленнійшу участь при посвяченню. 200.

Марія Ольшаницька, предс.;
Анна Стадник, секр.

МОРМОНСЬКЕ А БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ЧУДО

Марк Твейн оповідає, що в його околицю заїхали були раз Мормони, щоби „навернути" на свою віру тамошних мешканців. Щобиж усі пересвідчилися, які вони милі Богу і святі, оголосили, що вони покажуть таке чудо, що будуть ходити поверх води, якби й сам Христос.

Порбиралося чимало народу, щоби те чудо побачити. І справді дивляться, а ті „мормонські апостоли" вступають в озеро і ходять поверхи, замочуючи ноги тільки по кістки. А вода у тому місці глибока! Дивуються люди, що у таких грішних часах найшлися ще такі святці. А Мормони такі раді, що й не казати. Заповідають, щоб на другий день ще більше прийшло, що вони знова те саме чудо покажуть.

Порозходилися усі до дому та розповідають по дорозі одні другим за дивне явище, яке оглядали своїма.

Тільки кількох збиючинків хлопців не хотіло ніяк повірити, щоби Мормони були чудотворці.

Коли вже всі розійшлися, вони вернули назад і стали обзирати „чудотворне місце". Придивилися добре і побачили, що Мормони збудували попід водою кладку, якої із берега не мож було добачити і по тій кладці ходючи, чинили „чудо".

Засміялися хлочиська, побачивши штуку „святців" і забралися до роботи. Оставили початок кладки цілий, а решту попідрізували пилою.

Другої днини тисячна товпа зібралася над берегом озера, щоби побачити „чудо". Небавки надійшли мормонські проповідники і стали голосити, що вони є Господні вибранці та що покажуть наочно усім таке чудо, що будуть ходити поверх води.

Пороззявлювали люди роти і дивляться, що з того буде. Аж тут і справді „чудо". Повигом вступають „апостоли" у воду, повагом ідуть оден за другим крок за кроком, поверх води, замочуючи тільки стопи у воді. Так перейшли початок кладки, яких з десять кроків, аж дійшли до місця, де дошки були підрізані. Та тут, на очех усіх, як ішло їх трьох, оден позад другого, усі бевхнули із лопотом під воду. Бачите підрізана дошка вломилася.

Обпилися „святі чудотворці" чимало води і ледви-ледви вратовано їх, щоб не потопилися.

—o—

Оця гумореска Марка Твейна нагадує пишучому справоздання ріжних Американців, які їздили у Росію, щоби пересвідчитися „власними очима", яка там є ситуація.

Ці „факти", які вони подають час до часу у американських часописях, є такими самими фактами, як отте мормонське „чудо".

Большевики показують наївним Американцям тільки те, що хотять показати, не розкриваючи перед ними свого „блофу." Водять їх, як сліпців, по дошці облуди, покажуть їм те, що остало ще яктак ціле із царських часів, покажуть сфальшовану статистику, економічного теперішнього, чемненько приймуть і ввічливо виправляють за границю [illegible] хитро піддурених [illegible] краю [illegible] большевицькими „чудами".

Ой нема Марка Твейна і його збиточних хлопців, щоби відрізали дошки під „апостолами комунізму і блофу".

Чуй-Дух.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Ленін помимо лихого здоровля [illegible] же інтересувався приготовавчою роботою в Москві при організованню Всеросійської Рільничої Виставі? [illegible] днів перед офіціяльним отворенням 15. серпня Президіюм Комітету Виставки враз з робітниками, які брали участь у будові будинків на місци виставки, вручила хорому президентові Совітів Народних Комісарів альбум [illegible] ріжними фазами виставової роботи. Чи Ви знаєте, що треба світової слави витворців турецьких цигареток, щоб зробити Мюред найбільше світової слави цигареткою? Инші цигаретки можуть бути свобідні в цінах, однак вони не можуть бути Мюред. Судіть самі.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанне веде до просвіти, а просвіта — се сила.

Пишіть по цінник книжок до "SVOBODA".
83 Grand Street. Jersey City, N. J.

25% ОПУСТУ!!!

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на віддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не ... обертать на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів.

Нам треба памятати се, що й вони колись стояли нижче, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Книгарня „Свободи" (Українського Народного Союза) зробила богато для просвіти українського народа від часу свого основання. Нехай-же і на дальше Українці попирають її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалі в Канаді.

* Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка ... 30
† Ах коли і инші новелі, нап. О. Шевчук ... 20
* Аталюнга або дочка дебрів, оповіданне з часів борби між Европейцями й Індіянами ... 20
Американські тростє. — Ковбок (казка). — Емігранти. — Дні нашої слави і недолі ... 15
† Аритметичні правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) ... 20
† Багдад, Вавилон, Ниневія, подорожні оповідання Свена Гедіна, з ілюстраціями ... 45
† Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою В. Л. й ілюстраціями ... 20
† Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою В. Л. й ілюстраціями ... 20
* Байки небилиці ... 10
* Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка ... 25
* Библійни повісти изъ старого и нового Завіта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. ... 1.50
† Библія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі ... 3.00
† Біля машини, оповіданне В. Винниченка ... 10
Близнюки, чоловік і инші оповідання ... 15
* Блискавиці, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова ... 50
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка оковитки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі ... 15
* Боги жаждуть крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Попик ... 75
* Борба світів В. Велса ... 40
* Боротьба о сонце ... 5
* Борці за правду, повість А. Кащенка ... 50
† Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те ... 45
† Брати Моуглі, оповіданне з життя дитини між звірами, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий) ... 60
* Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. ... 30
* Буквар Дм. Андрейка ... 50
* Варвара Убрик, опов. з життя в монастирях ... 40
* Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії, В. В. Бабієнка ... 35
* Великий сонник ... 40
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і прислівів до музичних інструментів і танців ... 50
Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий ... 35
Веселі вірші, С. Рудинського ... 10
* Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белегай, з ілюстраціями ... 60
* Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя ... 15
† Вибір поезій, О. Федьковича ... 10
* Віддячився, оповідання з козацької давнини, А. Чайковського ... 1.00
† Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками ... 10
* Відродженнє, роман в 3-ох частях, гр. Льва Н. Толстой (переклав В. Сімович) ... 2.25
† Відродження, роман Льва Толстой, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. ... 2.75
† Від себе не втечеш, оповіданне Марка Вовчка ... 20
Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва ... 40
Вічевий співаник ... 5
* Вічний Жид ... 10
† В затінку й на сонці та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. ... 50
* В неділю рано зілле копала, оповіданне О. Кобилянської ... 75
Вода в природі. — Умиркований та щирий, В. Винниченка. — Загрей. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі ... 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Бергсон, пер. Евген Яворовський ... 35
Вся людська твар з хвалою прийде й инші оповідання ... 15
* В тумані, оповіданне, Л. Андреєва ... 20
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоном, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі ... 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка ... 50
* Галицькі анекдоти, гумористичні оповідання, Мст. Руса ... 10
† Галичина в життю України др. М. Лозинського ... 25
* Галя смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука ... 5
* Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя ... 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання ... 20
* Герой капіталу Антона Сінклера (переклала Н. Романович) ... 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями ... 25
* Гіпнотизм і суггестія в 2-ох частях ... 40
† Голод, оповіданнє, В. Винниченка ... 5
† Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
† Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця ... 25
† Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі ... 3.75
* Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського ... 80
* Гумор і сатира ... 25
† Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. 20, опр. ... 30
Гумористичні оповідання О. Стороженка ... 10
Гуцулик й Гуцульщина Г. Хоткевича ... 25
Геновефа, оповіданнє про княжну невинно засуджену на смерть ... 30
† Геновефа, оповіданнє для народу; переповів Антін Яворівський, з численними образками ... 35
* Географія Ю. Левицького, в оправі ... 80
† Голем, оповіданнє, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Броширо. 1.25, в оправі ... 1.50
Дарвінізм Еміля Ферр'єра (переклад з франц.) ... 80
Два брати (з байок) Братів Гріммів ... 15
* Два мужі — одна жінка, оповіданнє Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) ... 20
Дві могилі, оповіданнє з сибірського життя І. Королевського ... 10
Дві старорускі повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями ... 10
* Девять братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка ... 20
† Девять братів і десята сестриця Галя, оповіданне Марка Вовчка ... 20
Де любов, там і Бог, оповіданнє, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) ... 15
† Дещо про гроші ... 10
* Диявольська справа, або Як ксьондз Шмідт замордував Анну Авмілер ... 25
* Для домашнього огнища, повість, І. Франка ... 85
* Доля України, вірші, Дм. Штогрина ... 35
* Домашна кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі ... 1.00
* Домашний лікар, М. М. Белегая ... 75
† Достойно єсть, збірка в Шевченкові роковини ... 15
† Думки Тараса Шевченка ... 20
Дяк, оповіданне, Марка Вовчка ... 20
* Еволюція в образках, Д. Гирда ... 1.25
* Евстахій, повість з перших віків християнства, Христофа фон Шміда ... 30
† Електричність, Н. Р. Кемпбела ... 35
* Есперанто, український підручник міжнародної мови ... 40
* Єзуїтська преподобниця, історичне оповіданне, Ор. Левицького ... 25
* Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський ... 60
* Жителі Марса, Вол. Гериновича ... 10
Життє, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах ... 15
* Житепись чорта, М. Шустакевича ... 15
Жінка і її значіннє в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі ... 15
Жовніре Оферми, оповідання з війск. життя ... 10
Журавлі й инші оповідання ... 15
† Завдання нової школи, нап. др. Густав Вінекен ... 10
За вольности України Яр. Весоловського ... 5
† Залісе, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. 1.00, опр. ... 1.25
† Замітки про сільське господарство Вол. Никольського ... 35
† Записна книжка, оповіданне, В. Винниченка ... 5
* Запорожська слава, історичне оповідання, А. Кащенка ... 50
† Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького ... 20
* За рідний край, оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки ... 30
За сестрою, оповідання з козацької старшини, Андр. Чайковського ... 35
* Захар Беркут, образ громадського життя карпатської Руси в 13-тім віці, др. І. Франка ... 50
† Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брош. 1.25, опр. ... 1.50
† Земля, повість Ольги Кобилянської, брош. 1.75, опр. ... 2.00
† Збірка „Вільного Слова" за перший рік видання в полоні 1916 року ... 10
* Збірка оповідань для української молодіжи ... 40
* Збірка повісток ... 10
† Збірник народних пісень і дум. Брош. 50, опр. ... 65
† З великих днів, поема, нап. О. Кобець, з образками ... 15
† З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брош. 2.75, в полот. оправі ... 3.40
† Звідки взялися і що значать назви „Русь" і „Україна", др. Л. Цегельського ... 30
† Звуколірність, поезії Клима Поліщука, книжка друга ... 10
† З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те ... 40
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів ... 35
† З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся ... 60
† З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля ... 10
* З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського ... 1.50
Знанне життя, др. С. Демидчука ... 30
† Зоольогія для вищих початкових шкіл та гімназій з богатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. ... 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку ... 30
* З терснів европейської війни, що ділось і діесь в нашім рідним краю ... 50
* З фільозофії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський ... 65
* Іван Дурак та инші оповідання, гр. Л. Толстой ... 25
* Іван Коновченко й инші оповідання ... 20
* Іван Франко, біографічно-літературний нарис ... 20
* Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука ... 20
* Ікона Пречистої Діви, оповідание для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Мерецькій ... 10
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації).—Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти ... 20
* Ілюстрована Історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі ... 3.25
* Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога ... 50
* Ілюстроване українське письменство в житеписах, др. М. Пачовського ... 35
* Індустріяльний юніонізм Даниїла де Леон і Промова В. Дебса ... 25
† Інститутка, оповідание Марка Вовчка ... 20
* Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) ... 1.50
† Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський ... 65
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Боги на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі ... 15
† Історія Московщини до Петра Великого ... 40
* Історія о золотокрилім лицарю ... 10
* Історія паризької комуни ... 15
* Історія про гарну Магельону, оповіданнє з давних часів, і Про злодія у селі Гаківниці, оповідання, П. Куліша ... 25
* Історія про Луця Заливайка, Ів. Наумовича ... 30
* Історія про малого Пилипка ... 20
* Історія про сироту Івася ... 20
* Історія про тринцять одного ... 10
* Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком географії українських земель ... 10
† Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями ... 1.75
† Казки братів Гріммів, з передним словом, портретом автора і малюнками в тексті ... 20
† Казки братів Грімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. ... [illegible]
† Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) ... [illegible]
† Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) ... [illegible]
Казки про Циганів ... 10
* Кайдашева сімя, повість, І. Нечуя-Левицького ... 60
† Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, брош. 1.25, опр. ... 1.50
* Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 ... 1.00
* Камінна душа, повість, Гната Хоткевича ... 1.50
* Канадійський кобзар, нап. П. Ясенчук ... 25
* Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера ... 1[illegible]
* Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка ... 20
† Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
* Катехизм о. Конст. Курилла ... 20
* Катихизм християнсько-католицької релігії, третій наклад ... 30
* Кльод Ге і другі оповідання ... 20
* Кляса проти кляси, Л. Мартова ... 5
† Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з богатьома ілюстраціями. В картон. оправі ... 1.00
* Князь і жебрак, оповідание Марка Твейна ... 50
* Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) ... 1.00
* Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) ... 1.50
† Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, брош. 1.50, в полот. оправі ... 2.25

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчисляти загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

КОЖДИЙ, ХТО ЗАМОВИТЬ НАЙМЕНЬШЕ НА 5 ДОЛ., ДІСТАНЕ З ПОДАНИХ ЦІН ЧЕТВЕТИНУ (25%) ОПУСТУ.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у повисшій адресі:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.